

Llibres que condemnen

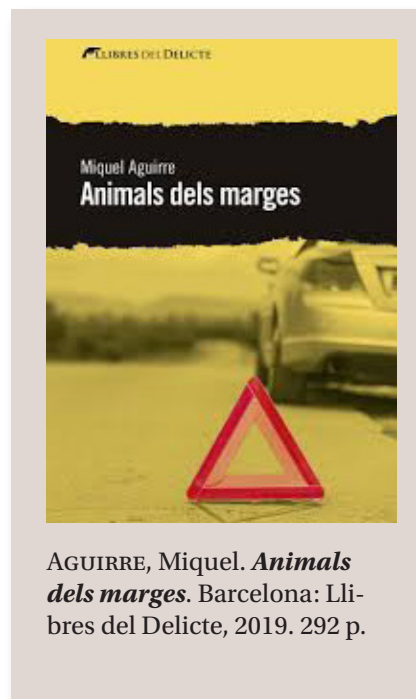
Text > JOSEP PASTELLS

«Era sorprenent la seva capacitat de supervivència. Era una herba dels marges. Ho resistia tot. Podies massagar-la, flitar-la amb el pitjor dels pesticides, arrancar-la per l'arrel, i sempre sortia. I quan rebrotava ho feia amb la força i l'esperança amb què rebroten totes les plantes.» En Budallés, un dels personatges de l'última novel·la de Miquel Aguirre, descriu així en Fred, prototipus dels *animals dels marges* que donen títol al llibre. És una obra força inclassificable, a mig camí entre la distopia i la crònica negra, en què el lector no pot deixar de sentir-se aclaparat per la presència constant de l'organització, un poder criminal omnipresent i incontestable, amant dels mètodes atterridors però ben capaç d'utilitzar per a les execucions pallassos que caminen amb sabatasses i condueixen cotxes de pistes de circ.

L'arrencada és d'aquelles que atrapen: el narrador, Pere Sol, incompleix les regles de l'organització i abandona un cadàver dins d'un cotxe. Totes les pàgines que venen després confirmen que Aguirre, autor de quatre novel·les en dinou anys, no es conforma a narrar amb mestria les astracanades de perdedors i marginals, ni tampoc a oferir escenes truculentes que malgrat això resulten hilarants, ni tampoc a explotar amb criteri els recursos del llenguatge oral. Tot això, amb major o

menor mesura, continua fent-ho, però a *Animals dels marges* comença a reivindicar-se com un profund coneixedor de la cara més fosca de la naturalesa humana, com un autor capaç de disseccionar la societat on li ha tocat viure, una societat en què l'afició lectora *decau inexorablement*. «És un poeta sense importància. Un tipus que escriu, o sigui un autèntic pària», es diu d'un dels personatges d'una obra en què els llibres tenen un paper clau: «La gent quan sent parlar de llibres reacciona amb una certa incomoditat. Potser perquè són productes que fa molt de temps que ningú no fa servir i molta gent n'ha oblidat l'antiga utilitat. Potser per això l'organització s'ha fixat en ells per acompanyar les seves amenaces. Què millor que un objecte estrany per afegir desconcert i confusió a una visita inesperada?».

A l'última novel·la d'Aguirre els llibres són un objecte estrany però alhora essencial, indeslligable d'una trama que interpel·la el lector amb descripcions pròpies d'una faula sinistra: «Rep el silenci per resposta. Un silenci que aprofundeix en la gravetat, que subratlla els perills i les zones de foscor. Un silenci que es torna més inquietant que qualsevol explicació detallada. En aquell silenci hi ha les morts que es van succeint, els crits que retrunyen des de tots els colors,

AGUIRRE, Miquel. *Animals dels marges*. Barcelona: Llibres del Delicte, 2019. 292 p.

els ganivets dels executors que se solapen amb les expressions de terror o de fatalitat de les víctimes. En aquell silenci hi ha tots els llibres de títols absurds o d'escriptors estraforals que van sortint de la maleta com un diagnòstic terrible o com una sentència condemnatòria».

De la Bisbal a Caracas

Text > PERE BOSCH

L'historiador Fermi Rubiralta és un dels màxims especialistes en els orígens de l'independentisme català, amb diverses biografies i treballs estasiològics que s'han convertit en obres de referència. En el seu darrer treball, editat per Llibres de l'Índex, ressegueix la trajectòria de Joaquim Juanola, un personatge desconegut però amb una vida apassionant, que transcorre entre un costat i l'altre de l'Atlàntic; entre la Bisbal d'Empordà, on

va néixer el 1891, i l'exili a Caracas, on va morir el 1967. El llibre es va gestar a partir de l'interès de l'autor pel Moviment d'Alliberament Nacional Català de Venèçuela, però es va transformar en una biografia del seu principal impulsor. La reconstrucció, molt exhaustiva, s'ha fet a partir de la consulta d'una gran quantitat d'arxius, entre els quals hi ha el de la família Juanola o el del Centre Català de Caracas, per citar-ne només alguns

exemples; i, al mateix temps, un munt de publicacions de l'època, algunes de les quals promogudes pel biografiat. En aquest sentit, cal lloar l'esforç de recerca, certament ingent. Malgrat tot, l'abús de les construccions gramaticals excessivament llargues i la dificultat de trobar un fil conductor que superi l'esquema del dietari i l'amuntegament de dades, fan que la lectura del llibre resulti, en molts moments, excessivament feixuga.